

DE EXECUTEUR (EN AFWIKKELINGSBEWINDVOERDER) **(UITGAVE 2024)**

Een executeur kan worden gezien als de vertrouwenspersoon van de overledene, die de opdracht krijgt om de nalatenschap af te wikkelen en daarbij de erfgenamen te vertegenwoordigen.

Soms is de executeur ook tot 'afwikkelingsbewindvoerder' aangesteld. Hieronder gaan we eerst in op de executeur, dan op de afwikkelingsbewindvoerder.

A. Executeur

In de wet zijn vier onderdelen opgenomen die van belang zijn voor de executeur.

1. Het onderdeel over de 'executeur' zelf (boek 4 Burgerlijk Wetboek).
2. Het onderdeel over 'opdracht en lastgeving' (boek 7 Burgerlijk Wetboek).
3. Het onderdeel over 'volmacht' (boek 3 Burgerlijk Wetboek).
4. Het onderdeel over de 'aangifte erfbelasting' (Successiewet 1956).

Uit deze vier onderdelen vloeien voor de executeur de volgende regels voort:

1. Iemand wordt executeur door de benoeming tot executeur te aanvaarden.
Niet iedereen kan executeur worden. Zo kan iemand die handelingsonbekwaam is of van wie één of meer goederen onder een bewind zijn gesteld geen executeur worden. Dit geldt ook voor iemand die in staat van faillissement verkeert of ten aanzien van wie de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard. Is één van deze situaties op u van toepassing, dan vernemen wij dit graag.
2. De executeur heeft tot taak om:
  - de goederen van de nalatenschap te beheren;
  - de schulden van de nalatenschap te voldoen (waaronder ook valt het uitkeren van legaten); en
  - eventuele testamentaire lasten uit te voeren.
3. De executeur is verplicht om de aangifte erfbelasting te doen. De executeur is bij het doen van een aangifte erfbelasting hoofdelijk aansprakelijk voor de erfbelasting, tenzij de executeur kan aantonen dat het niet zijn schuld is dat de aangifte van de erfbelasting verkeerd is ingevuld. Het is hierbij vooral van belang dat de executeur nagaat of er ook banktegoeden of andere bezittingen in het buitenland zijn.
4. Uit het oogpunt van zorgvuldigheid doet een executeur er verstandig aan bij een ingewikkelde nalatenschap een notaris in te schakelen. Het is daarom goed dat de wet bepaalt dat de executeur een boedelnotaris mag aanstellen; de boedelnotaris is een onpartijdige deskundige raadgever die de executeur met raad en daad kan bijstaan.

5. De executeur moet bij zijn werkzaamheden de zorg van een goed executeur in acht nemen. Onder omstandigheden kan de executeur aansprakelijk zijn voor schade die voortvloeit uit zijn handelen. Een bekende situatie is dat de executeur niet snel genoeg bepaalde goederen die snel in waarde kunnen dalen (zoals aandelen) verkoopt. Het vervelende daaraan is dat de erfgenamen namelijk wel erfbelasting over de waarde ten tijde van het overlijden moeten betalen. De executeur doet er dan ook goed aan snel te handelen of in ieder geval de erfgenamen te vragen wat zij willen.

De Hoge Raad heeft de handelingsruimte van de executeur zo omschreven:

"De executeur (...) is bevoegd met uitsluiting van anderen het beheer over de goederen van de nalatenschap te voeren. Op grond van deze bevoegdheid mag hij het beheer *naar eigen inzicht voeren en de keuzes maken die hem ten behoeve van dat beheer geraden voorkomen*, zij het dat hij daarbij *de zorg van een goed executeur moet betrachten*."

6. De executeur dient met bekwame spoed een beschrijving op te stellen met een voorlopig overzicht van bezittingen en schulden. Ook dient hij schuldeisers te vragen hun vorderingen op te geven.
7. De executeur dient de erfgenamen zoveel mogelijk te informeren over de status van de afwikkeling.
8. Soms kan de executeur één of meer andere executeurs aan zich toevoegen of in zijn plaats stellen. Dat is afhankelijk van de vraag of dat in het testament staat.
9. Wanneer er twee of meer executeurs zijn kunnen alle executeurs alle (rechts)handelingen zelfstandig verrichten, tenzij in het testament anders is bepaald.
10. Is er niets opgenomen in het testament, dan mag de executeur normaal gesproken niet met zichzelf als wederpartij handelen.
11. De executeur heeft recht op een beloning van 1% van het vermogen, tenzij in het testament anders is bepaald. Los daarvan bestaat er in beginsel wel recht op vergoeding van onkosten.
12. Bij 'tegeldemaking van goederen' ter voldoening van schulden:
  - dient de executeur te overleggen met de erfgenamen welke goederen hij te gelde zal maken, tenzij in het testament anders is bepaald;
  - hoeft de executeur geen toestemming te vragen, tenzij in het testament anders is bepaald, in welk laatste geval de kantonrechter een vervangende toestemming kan geven.Onder tegeldemaking wordt onder meer verstaan: de verkoop van goederen en het innen van vorderingen.
13. De erfgenamen zijn zelf niet bevoegd om iets te doen tijdens het beheer door de executeur. Dat kan anders zijn als de executeur zijn toestemming hiervoor geeft.

14. De executeur is verplicht om bij de uitvoering van zijn werkzaamheden aan derden zo vaak als mogelijk is kenbaar te maken dat hij 'als executeur' handelt. Wanneer de executeur bijvoorbeeld een akte tekent, een overeenkomst sluit of een goed verkoopt, doet hij er verstandig aan steeds te noemen dat hij 'executeur is in de nalatenschap van ...'
15. De taak van een executeur eindigt onder andere:
- wanneer hij zijn werkzaamheden heeft voltooid;
  - door tijdsverloop, indien hij voor een bepaalde tijd was benoemd;
  - door zijn dood, het ten aanzien van hem van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, zijn faillietverklaring, zijn ondercuratelestelling of door de instelling van een bewind over een of meer van zijn goederen;
  - in de gevallen die in het testament zijn opgenomen;
  - door ontslag dat de kantonrechter hem met ingang van een bepaalde dag verleent.
- Wanneer de taak van een executeur is geëindigd, blijft hij verplicht te doen wat niet zonder nadeel voor de afwikkeling van de nalatenschap kan worden uitgesteld, totdat degene die na hem tot het beheer van de nalatenschap bevoegd is, dit heeft aanvaard.

Wordt de nalatenschap beneficiair aanvaard door één of meer erfgenamen, dan geldt het volgende.

- in beginsel eindigt de taak van een executeur als er vereffend moet worden (het vereffenen van een nalatenschap lijkt sterk op de afwikkeling van een faillissement en is aan veel en moeilijke regels gebonden, bedoeld om ervoor te zorgen dat alle schuldeisers van de nalatenschap krijgen waar zij recht op hebben);
- als er beneficiair is aanvaard, moet er in beginsel vereffend worden;
- als er beneficiair is aanvaard, hoeft er niet vereffend worden als er een executeur in functie is. Hij moet dan twee dingen aantonen:
  - in het testament moet de bevoegdheid staan dat hij de opeisbare schulden en legaten mag betalen;
  - hij moet kunnen aantonen dat de goederen van de nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om alle schulden van nalatenschap te voldoen.

Dat betekent dat als er beneficiair is aanvaard en de executeur *nog* niet kan aantonen dat de goederen van de nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om alle schulden van nalatenschap te voldoen, de executeur alleen die handelingen mag verrichten die nodig zijn om inzicht te krijgen in de samenstelling van de nalatenschap (dus met name het doen van verzoeken om informatie), zodat duidelijk wordt of de goederen van de nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om alle schulden van nalatenschap te voldoen. In een dergelijke situatie mag de executeur wel handelingen verrichten die niet zonder nadeel uitgesteld kunnen worden.

Is er een geschil over die vraag (vinden bijvoorbeeld de erfgenamen dat de taak van de executeur is geëindigd, maar vindt de executeur dat niet), dan moet een beslissing van de kantonrechter worden ingeroepen.

16. Wanneer de executeur klaar is met de afwikkeling zal hij rekening en verantwoording moeten afleggen aan de erfgenamen. Ook zal hij de goederen van de nalatenschap ter beschikking moeten stellen aan de erfgenamen (het is verstandig dit schriftelijk vast te leggen).
Is de executeur klaar met de afwikkeling, dan zal hij de door de notaris afgegeven afschriften van de verklaring van erfrecht/executele aan de erfgenamen moeten afgeven. De notaris kan op verzoek van de erfgenamen op het origineel aantekenen dat de executele is geëindigd. Dit laatste kan hij ook op het testament aantekenen.
17. Op <https://wetten.overheid.nl> kunt u de volledige wetteksten opzoeken. Het betreft het Burgerlijk Wetboek (afkorting in zoekscherm: BW) en de Successiewet 1956 (afkorting in het zoekscherm: SW):
- boek 4, artikelen 142-152
  - boek 3, artikelen 60-79
  - boek 7, artikelen 400-424
  - artikel 72 Successiewet
- De bepalingen van de boeken 3 en 7 zijn waarschijnlijk voor een groot deel van overeenkomstige toepassing op de executele.
18. Op basis van rechtspraak over de executele, dient de executeur in ieder geval het volgende in acht te nemen:
- a. De executeur dient bij het openvallen van de nalatenschap handelingen te verrichten tot behoud, zoals het afsluiten van de woning van de overledene en het storten van contant geld op een rekening.
  - b. De executeur heeft de ruimte om het beheer naar eigen inzicht uit te oefenen. Dat de executeur de erfgenamen daarbij 'ruimschoots informeert' en 'transparant' te werk gaat, wordt in de rechtspraak geëist. Ter voorkoming van aansprakelijkheid, doet de executeur er verstandig aan om na het openvallen van de nalatenschap niet alleen met bekwame spoed een boedelbeschrijving op te stellen maar ook met de erfgenamen te overleggen omtrent bezittingen die onderhevig zijn aan waarde fluctuaties, zoals effecten/aandelen.
  - c. De executeur hoeft bij de uitoefening van zijn taak niet deskundig te zijn, maar moet verstandig te werk gaan, dat wil zeggen geen handelingen verrichten zonder een voorafgaand deskundig advies of – bij onenigheid tussen de erfgenamen – een juridisch oordeel te hebben verkregen.

B. Afwikkelingsbewindvoerder

Als de executeur ook is aangewezen als afwikkelingsbewindvoerder, is er sprake van een zogenaamd afwikkelingsbewind.

Aan het bewind dat in een testament is opgenomen zijn in boek 4 Burgerlijk Wetboek bepalingen gewijd.

1. Wij verwijzen voor de bepalingen die in uw situatie gelden, naar het testament van de overledene. Meestal is het zo dat de afwikkelingsbewindvoerder behalve het beheer van de nalatenschap (dat de executeur ook al heeft), mag beschikken over de goederen van de nalatenschap.

2. Meestal heeft de afwikkelingsbewindvoerder geen toestemming, medewerking, machtiging of goedkeuring van welke aard dan ook nodig voor het verrichten van die 'beschikkingshandelingen'. Het gaat dan bijvoorbeeld om het:
  - verkopen van de goederen van de nalatenschap (al dan niet ter voldoening van schulden);
  - verdelen van de goederen van de nalatenschap (meestal na de voldoening van schulden).
3. Soms heeft de afwikkelingsbewindvoerder daarvoor de toestemming van één of meerdere erfgenamen nodig. U kunt dat vinden bij de bepalingen over het verrichten van 'andere handelingen'.
4. Vergelijkbaar met die bij de functie van executeur, zijn de volgende punten:
  - Wanneer de afwikkelingsbewindvoerder klaar is met de afwikkeling zal hij rekening en verantwoording moeten afleggen aan de erfgenamen.
  - Uit het oogpunt van zorgvuldigheid doet een afwikkelingsbewindvoerder er verstandig aan bij een ingewikkelde nalatenschap een notaris in te schakelen.
  - De afwikkelingsbewindvoerder moet bij zijn werkzaamheden de zorg van een bewindvoerder executeur in acht nemen.
  - Soms kan de afwikkelingsbewindvoerder één of meer andere afwikkelingsbewindvoerder aan zich toevoegen of in zijn plaats stellen. Dat is afhankelijk van de vraag of dat in het testament staat.
  - Wanneer er twee of meer afwikkelingsbewindvoerders zijn kunnen alle afwikkelingsbewindvoerders alle (rechts)handelingen zelfstandig verrichten, tenzij in het testament anders is bepaald.
  - Is er niets opgenomen in het testament, dan mag de afwikkelingsbewindvoerder normaal gesproken niet met zichzelf als wederpartij handelen.
  - De executeur heeft recht op een beloning van 1% van het vermogen, tenzij in het testament anders is bepaald. Los daarvan bestaat er in beginsel wel recht op vergoeding van onkosten.
  - De afwikkelingsbewindvoerder is verplicht om bij de uitvoering van zijn werkzaamheden aan derden zo vaak als mogelijk is kenbaar te maken dat hij 'als (executeur en) afwikkelingsbewindvoerder' handelt. Wanneer de afwikkelingsbewindvoerder bijvoorbeeld een akte tekent, een overeenkomst sluit of een goed verkoopt, doet hij er verstandig aan steeds te noemen dat hij '(executeur en) afwikkelingsbewindvoerder is in de nalatenschap van ...'
  - De afwikkelingsbewindvoerder heeft de ruimte om zijn taak naar eigen inzicht uit te oefenen. De afwikkelingsbewindvoerder doet er goed aan de erfgenamen daarbij 'ruimschoots te informeren' en 'transparant' te werk te gaan.
5. In het testament is opgenomen wanneer de taak van de afwikkelingsbewindvoerder eindigt.

vecht stede

notarissen

6. Op <https://wetten.overheid.nl> kunt u de volledige wetteksten opzoeken. Het betreft het Burgerlijk Wetboek (afkorting in zoekscherm: BW), boek 4, artikelen 157-181. In het testament kan van sommige bepalingen zijn afgeweken. Kijk dus ook goed wat er in het testament staat.

Hardenberg
Scholtensdijk 20
0523-261941

Dalfsen
Kerkplein 26
0529-431742

Zwolle
Harm Smeengekade 24
038-4215876

Aan de totstandkoming van deze brochure is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen wordt geen aansprakelijkheid aanvaard.

goed
geregeld

vechtstede.com